

Vaša

~~Moja~~ cesta
do Gulagu

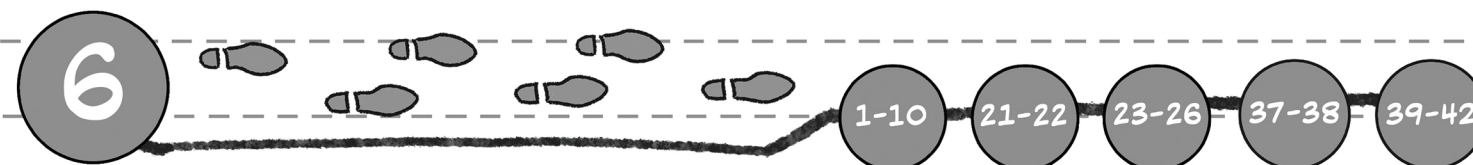
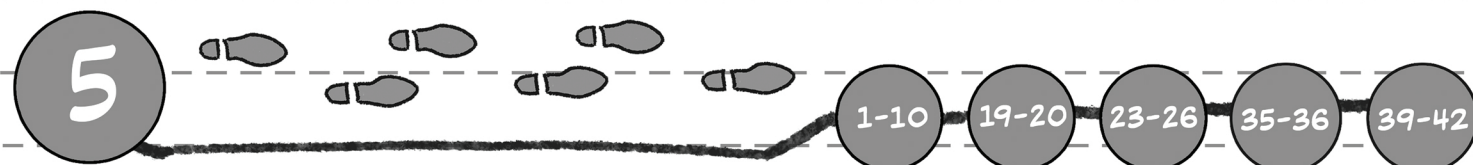
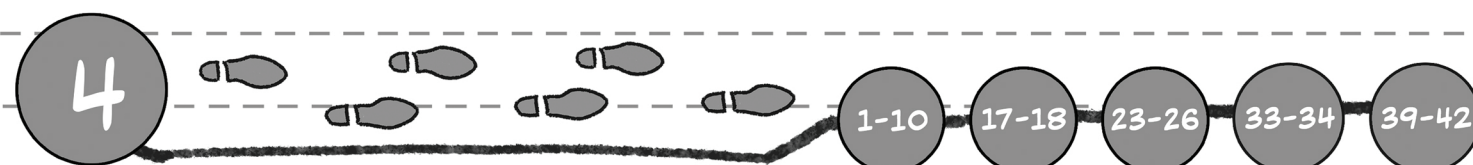
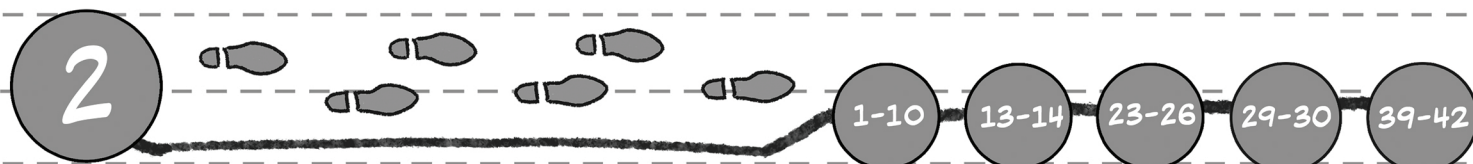
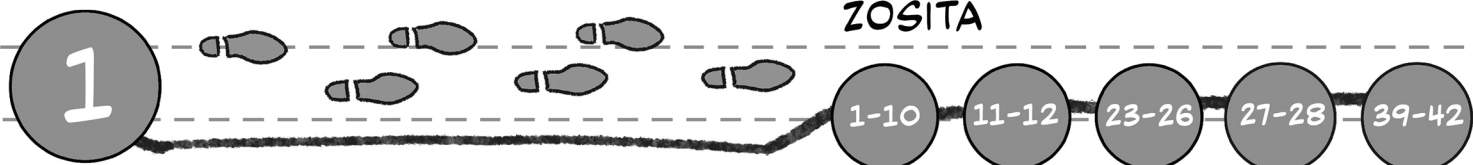
Bratislava - Magadan: 12 000 km

Vaša cesta do Gulagu povedie takto:

ČÍSLO SKUPINY

STRANY PRACOVNÉHO

ZOŠITA

NA PRÁČU S KOMIKSOM POTREBUJETE TABLET ALEBO MOBILNÝ TELEFÓN
S APLIKÁCIOU "GULAG XR", KTORÚ SI MÔŽETE NAINŠTALOVAŤ
Z GOOGLE PLAY/ APP STORE.

AHOJ, JA SOM ŠTEFAN. UŽ OD STREDNEJ ŠKOLY SA ZAUJÍMAM O RUSKO A RÁD HO NAVŠTEVUJEM.

NA SVOJICH CESTÁCH OBROVSKÝM RUSKOM SOM ČASTO NARÁŽAL NA MIESTA SPOJENÉ S GULAGOM.

ZAČALO MI VŔTAŤ V HLAVE, AKO JE MOŽNÉ, ŽE O NACISTICKÝCH TÁBOROCH TOHO U NÁS VIEME TOLKO, ALE O GULAGU TAKMER NIČ?

A TAK SOM ZAČAL PÁTRAŤ.

5. januára

Začínam sa Gulagu venovať poriadne. Stanovil som si prvé úlohy:

- 1) Vyhladať počty lágrov
- 2) Požičať si v knižnici A. Solženicyna
- 3) Kontaktovať Združenie Memorial

ÚLOHA PRE VÁS

VYPOČUJTE SI ROZHOVOR ŠTEFANA S PRACOVNÍKOM RUSKÉHO ZDRUŽENIA MEMORIAL, KTORÉ SA GULAGOM DLHODOBO ZAOBERÁ. NAPIŠTE SI TRI NAJDÔLEŽITEJŠIE POZNATKY, KTORÉ STE SI ODNIESLI Z TELEFONÁTU SO ZAMESTNANCOM MEMORIALU:

KNIŽNICA, O DVA DNI NESKÔR...

PREPÄČ, BUDEŠ SI POŽIČIAVAŤ TÚTO KNIŽKU?

ÁNO, TÚTO POTREBUJEM.

AHOJ NINA, TU JE ŠTEFAN, STRETLI SME SA V KNIŽNICI. SLŮBIL SOM, ŽE TI ZAVOLÄM. KNIHU SOM UŽ VRÄTIL.

O MESIAC NESKÔR...

ZISTIL SOM ZAUJÄMÄVÜ VEC. VIEŠ, ŽE V GULAGU SKONČILA AJ HRBA NAŠICH LÜDÍ?

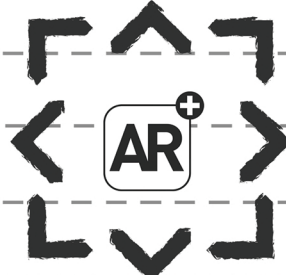
NAOZAJ? TO SOM VÖBEC NETUŠILA!

20. februára

Prekvapilo ma, že Gulag neboli len lágre, ale celý systém represíí.

Bane, ťažba dreva, železnice, prieplyvy, priehrady = OTROCKÁ PRÁCA!

Kolko tých tágrov bolo?

ÚLOHA PRE VÁS

ZAPÍŠTE TRI NAJDÔLEŽITEJŠIE POZNATKY, KTORÉ STE SA DOZVEDELI.

O NIEKOĽKO DNÍ NESKÔR...

DOBRY DEŇ, TO SOM RÁD, ŽE STE SI NA MŇA SPRAVILI ČAS.

MYSLEL SOM, ŽE TO NAŠE UTRPENIE V GULAGU DNES UŽ NIKOHO NEZAUJÍMA.

TU TO BOLO. MŔTVA TRÁĎ.

OTROČIL SOM TAM 10 ROKOV, KAŽDÝ DEŇ SOM MYSLEL, ŽE JE TO MÔJ POSLEDNÝ.

PRE TOHO, KTO TO NEZAŽIL A NEVIE, AKO TO V LÁGROCH VYZERALO A NEZAŽIL TÚ ZIMU, MRÁZ A ŤAŽKÚ PRÁČU, JE TO ÚPLNE NEPREDSTAVITELNÉ...

ZAUJÍMALO BY MA, ČI Z TÝCH LÁGROV EŠTE NIEČO ZOSTALO?

TO BY SA ASI DALO OVERIŤ NA GOOGLE EARTH...

3. marca

Bol som u pamätníka.

Kan Vladimír, väznený:

1945-1949 Uorkenta

1949-1953 Železnica do Dgarkej (Mítra trat')

1953-1955 Norilsk

Zmienil sa, že v lágri boli ľudia

aj z iných krajín Európy.

ÚLOHA PRE VÁS

ČO PREDSTAVUJÚ JEDNOTLIVÉ ČÍSLA A AKO SÚVISIA SO SOVIETSKYMI REPRESIAMI?
NAPÍŠTE SVOJE ZISTENIA A HYPOTÉZU:

Rozhodol som sa tam vydat' a pozriet' sa na zvyšky železnice
a lágrov okolo nej.

NEUVERÍŠ, NA ČO SOM PRIŠIEL....TIE LÁGRE TAM STÁLE STOJA! MUSÍM SA TAM ÍŠŤ POZRIEŤ, AJ KEŽ JE TO HROZNE ĎALEKO, HLBOKO V TAJGE NA SEVERNEJ SIBÍRI.

TEĎA, HNEĎ BY SOM IŠLA S TEBOU!

NO ÁNO, TY VLASTNE ŠTUDUJEŠ ARCHEOLÓGIU, VŠAK? TAK POĎ SO MNOU! O MESIAC VYRÁŽAM.

LÁGER KLJUČ, 20. DEŇ CESTY...

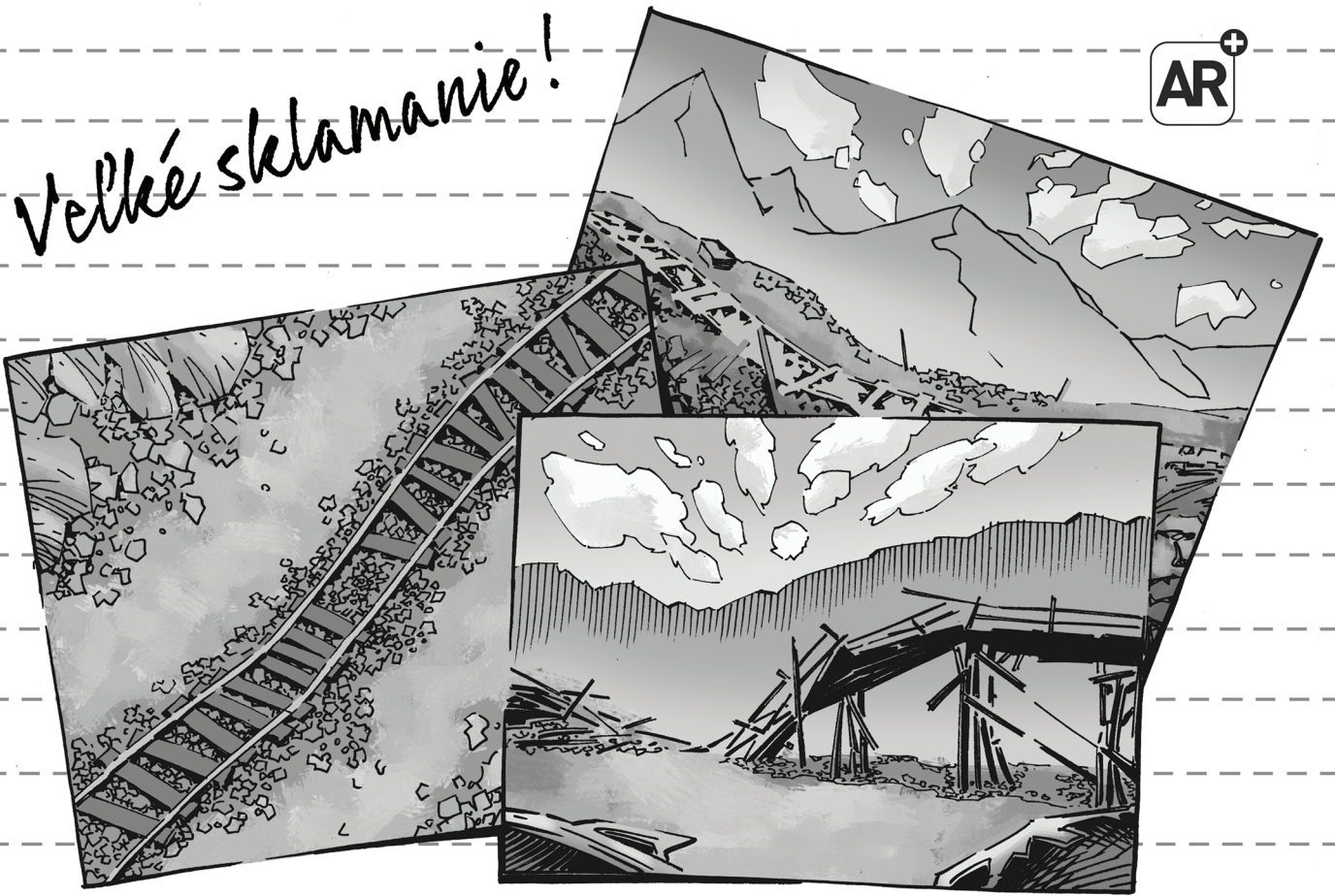
TO SNÁĎ NIE JE MOŽNÉ, TEN LÁGER ZHOREL!

AK TIE LÁGRE RÝCHLO NIEKTO NEZMAPUJE, TAK ICH TAJGA ČOSKORO POHLTÍ. MUSÍME ÍŠŤ POZDĹŽ TRATE ĎALEJ, JE TAM VEĽKÝ LÁGER BARABANICHA, SNÁĎ EŠTE STOJÍ...

27. augusta

V našich lesoch som sa nikdy necítil také stiesnený, stratený. Tajga - to je zážitok, to je sila. Nepriepustná, rýchlo sa stratiš: všade len briezky, briezky, briezky. A uprostred zrazu stojí lokomotíva. A o kus ďalej prvý láger. Po 14 dňoch cesty sme sa konečne dostali k násypu Mŕtvej trate a do lágra Kľuč. Ten bohužiaľ krátko predtým zhorel. Rýchlo sme zmenili plány a vydali sa do lágra Barabanicha.

Veľké sklamanie!

ÚLOHA PRE VÁS

O ČOM HOVORÍ SÚČASNÝ STAV ŽELEZNICE? K ČOMU TU DOŠLO A PREČO? VYTVORTE HYPOTÉZU A ZAPÍŠTE JU SEM:

LÁGER BARABANICHA, O TÝŽDEŇ NESKÔR...

TO JE NEUVERITELNÉ,
AKO SA AJ PO TOLKÝCH
ROKoch ZACHOVAL!

IDE
NA MŇA
Z TOHO
TIESEŇ.

PRIPADÁ MI,
AKO KEBY TU
EŠTE VČERA
ŽILI VÁZNI...

ZOSTALO TU AJ
NEJAKÉ ZARIADENIE!

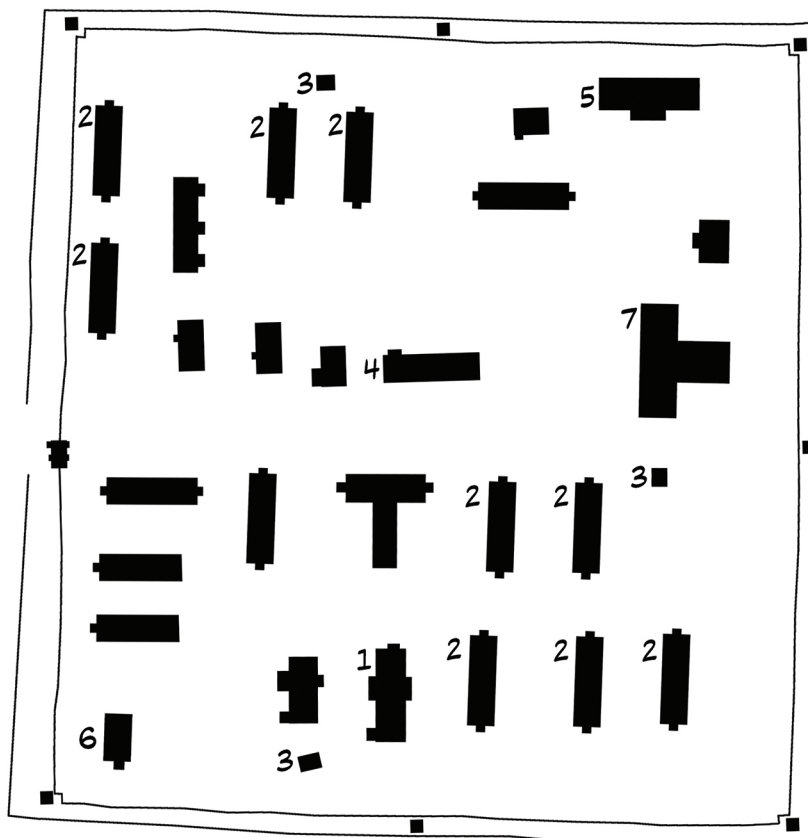
POĎ, NEMÁME VEĽA
ČASU, KAŽDÝM DŇOM MÔŽE
ZAČAŤ SNEŽIŤ A POTOM UŽ
NIČ NEUROBÍME.

Láger Barabanicha, o týždeň neskôr.

3. septembra

Konečne sme našli miesto, kde ešte môžeme niečo zmapovať'. Je to ako z nejakého sci-fi románu, keď prosté zo dňa na deň odniekiaľ zmizne civilizácia. Zostanú tam všetky predmety a atribúty bežného života, ale zmiznú ľudia. Láger je obrovský, museli sme si dobre rozvrhnúť a naplánovať prácu, aby sme všetko stihli.

AR⁺

ÚLOHA PRE VÁS

ZAMYSLITE SA, KTORÉ ČÍSLO ZODPOVEDÁ DANÉMU TYPU BARAKU, A POZNAMENAJTE SI SVOJU HYPOTÉZU. VAŠA CESTA BUDE POKRÁČOVAŤ TADIALTO:

ADMINISTRATÍVNY BARAK

BARAK PRE VÁŽŇOV

LATRÍNA

UMYVÁREŇ

NEMOCNICA

SAMOTKA

JEDÁLEŇ A KLUB

VAŠA CESTA ĎALEJ Povedie TADIALTO:

1..... (11-12) (23-26) (27-28) (39-42)

2..... (13-14) (23-26) (29-30) (39-42)

3..... (15-16) (23-26) (31-32) (39-42)

4..... (17-18) (23-26) (33-34) (39-42)

5..... (19-20) (23-26) (35-36) (39-42)

6..... (21-22) (23-26) (37-38) (39-42)

JE TU KOPA MALÝCH MIESTNOSTÍ, TO URČITE NEBOL BARAK PRE VÁŽŇOV.

TU JE TREZOR!

A VÁLAJÚ SA TU ZVÝŠKY NEJAKÝCH DOKUMENTOV.

TOTO VYZERÁ AKO KARANTÉNA...

NAŠLA SOM KARTY VÁŽŇOV. POĎ SEM!

TO JE URČITE ADMINISTRATÍVNY BARAK!

JE TO EŠTE TROCHU ČITATEĽNÉ, SKÚSIME TO ROZLÚŠTIŤ.

VŠETKO TO NAFOTÍM...

CVAK!

POĎME TIE MIESTNOSTI ZAMERAŤ! CHCEME PREDSA UROBIŤ 3D MODEL LÁGRA VO VIRTUÁLNEJ REALITE.

CVAK!

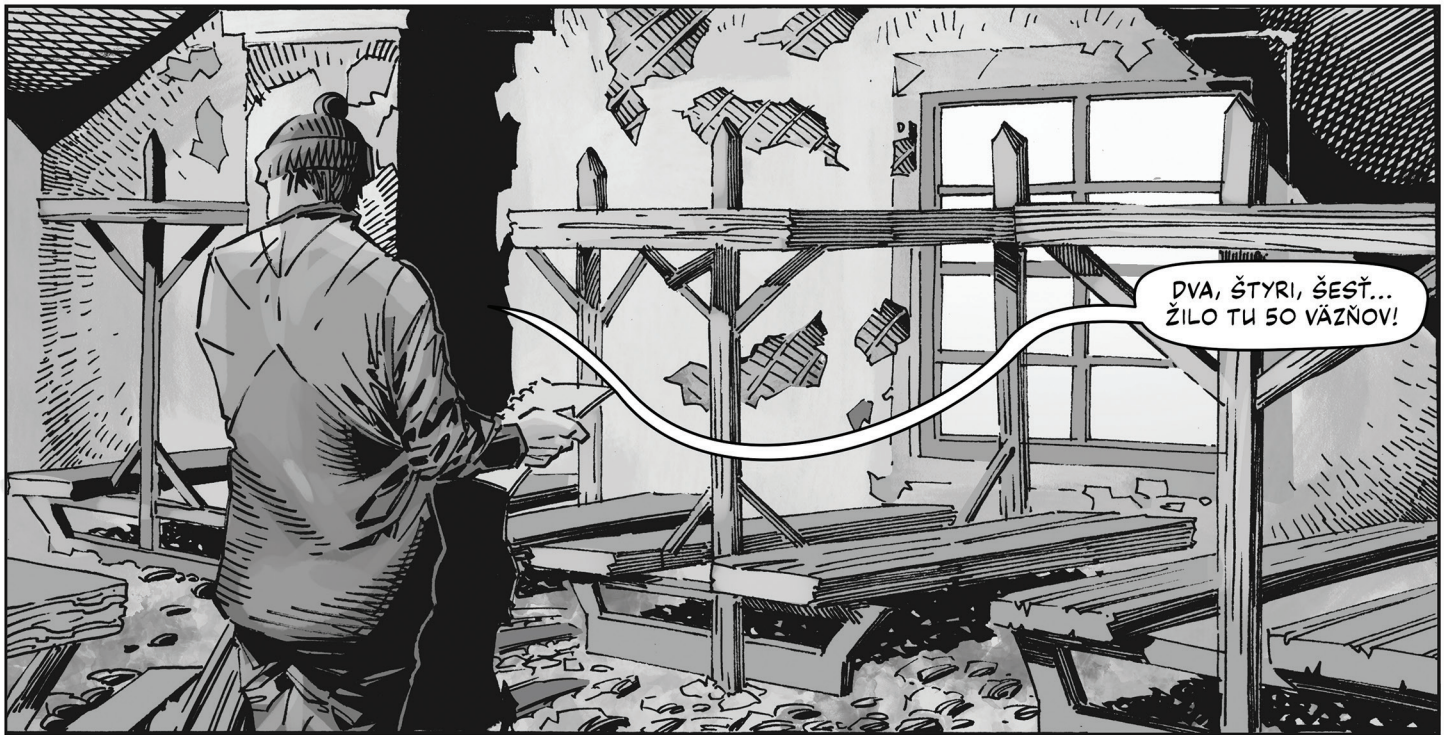
CVAK!

Našli sme administratívnu budovu lágru. A dokonca zachovanú kartotéku väzňov a v nej kopu zaujímavých dokumentov.

ÚLOHA PRE VÁS

 ZAPÍŠTE, AKÉ INFORMÁCIE O ŽIVOTE VÄZŇA V TÁBORE STE Z DOKUMENTU ZISTILI:

DVA, ŠTYRI, ŠEŠŤ... ŽILO TU 50 VÄZŇOV!

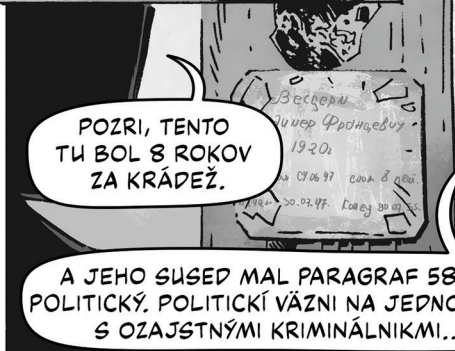
TU VEDĽA ZA STENOU JE ÚPLNE ROVNAKÁ MIESTNOSŤ.

A ĎALŠÍCH 50 LÓŽOK.

NA CELÚ MIESTNOSŤ MALI LEN TÚTO JEDNU MALÚ PIECKU.

POZRI, TENTO TU BOL S ROKOV ZA KRÁDEŽ.

A JEHO SUSED MAL PARAGRAF 58, TAKŽE POLITICKÝ. POLITICKÍ VÄZNI NA JEDNOM MIESTE S OZAJSTNÝMI KRIMINÁLNIKMI... UF!

POZRI NA TOTO...

UKÁŽ.

UŽ TERAZ JE TU KOŠA A TO JE EŠTE LEN SEPTEMBER.

NEVIEM SI PREDSTAVIŤ, ŽE BY SOM TU MAL STRÁVIŤ CELÚ ZIMU.

BARAK PRE VÄZŇOV

5. septembra

V baraku sme našli kus kabáta a rozmýšľali sme, ako tu mohli vydržať v zime. Uvznavil som si totiž, čo písal Varlam Šalamov o Gulagu v Kolymských poviedkach: "Keď je mráz viac ako -50°C , mrznú pluvance v lete. Pluvance mrzli už 14 dní..."

Zima tu trvá 9 mesiacov v roku
a v januári a februári sú
teploty aj pod -50°C .

ÚLOHA PRE VÁS

URČITE, ČO JE ZOBRAZENÝ 3D MODEL PREDMETU NÁJDENÉHO V BARAKU A NA ČO SLUŽI. ZAPÍŠTE SVOJU HYPOTÉZU:

A TOTO BOLA
JEDÁLEŇ!

TÝCH STOLOV TU NIE JE VEĽA,
URČITE SA SEM NEMOHLI ZMESTIŤ
VŠETCI VÁZNI NARAZ.

A SLŮŽILA AJ AKO
SPOLOČENSKÁ MIESTNOŠŤ.

PREČO MYSLÍŠ?

SÚ TU ZVYŠKY
NÁSTENIEK. PÍŠE
SA TU...

HUSTÁ
PROPAGANDA...

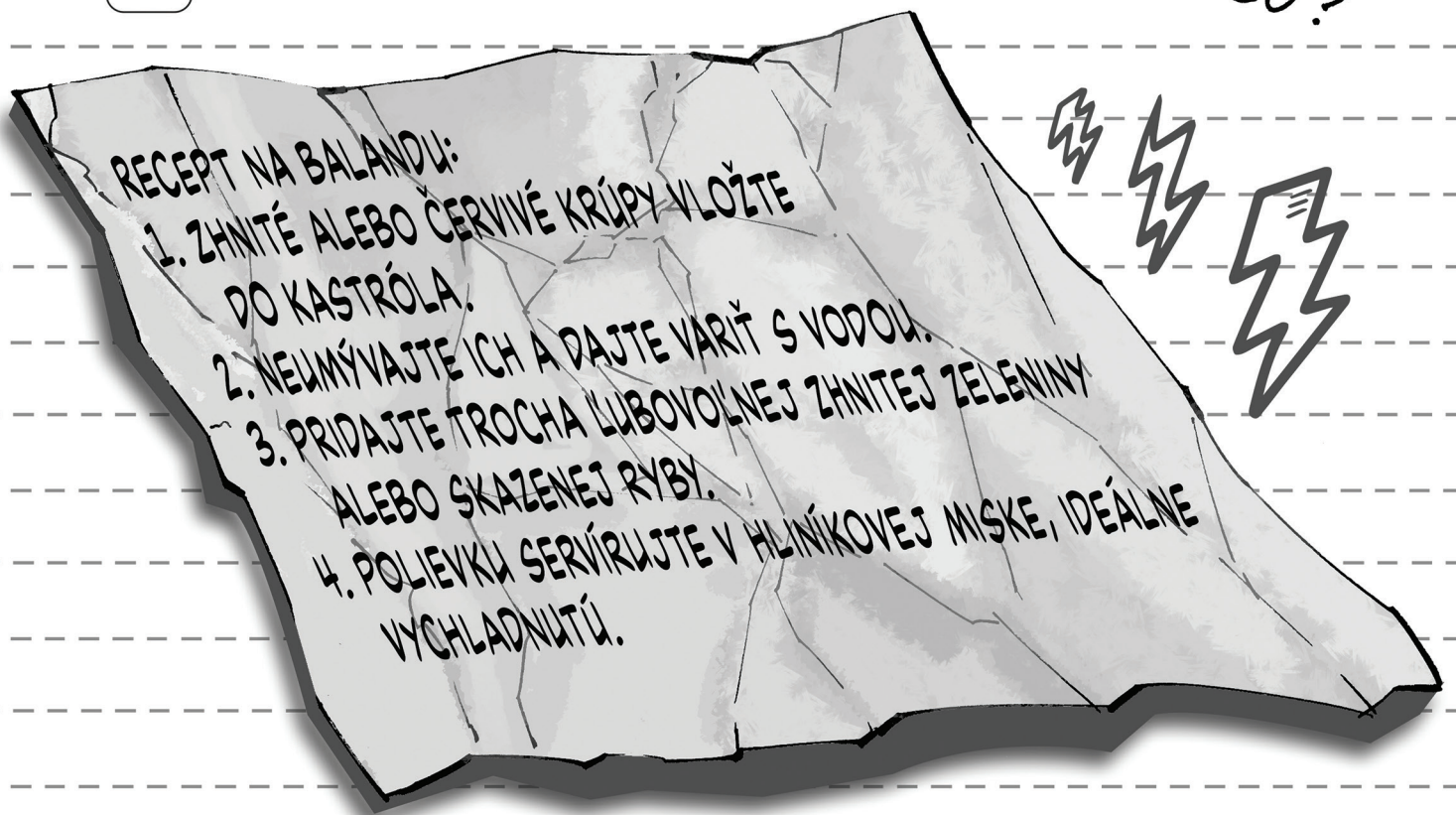
... „OBETAVOU
PRÁCOU SA
VRÁTIME DO
RODINY
PRACUJÚCICH.“

TOTO BOLA KUCHYŇA, SÚ TU
KOTLY NA POLIEVKU - BALANDU.

Jedným z najväčších barakov bola kuchyňa a jedáleň, ktorá slúžila zároveň ako spoločenská miestnosť. Na celé varenie mali len dva obrovské kotly. Základom stravy bola kaša alebo polievka, ktorú volali balanda.

A EŠTE NIČO?

ÚLOHA PRE VÁS

URČITE, ČO JE ZOBRAZENÝ 3D MODEL PREDMETU NÁJDENÉHO V JEDÁLNI A NA ČO SLUŽI. ZAPÍŠTE SVOJU HYPOTÉZU:

POZRI, TU JE
KOPA AMPULIEK...

TAM SÚ POSTELE,
TO MUSELA BYŤ
NEMOCNICA.

O PÁR MINÚT
NESKŔ...

NA ČO ASI SLŪŽILI
TIETO BARAKY?

IDEM SA MRKNŪŤ
DO TAMTOHO VĽAVO A TY
PRESKŪMAJ TEN DRUHÝ.

TO SÚ LATRÍNY!
TO JE TEDA HUSTÉ.
NULOVÉ SŪKROMIE.

TOTO MUŠÍ BYŤ
UMYVÁREŇ ALEBO
PARNÝ KÚPEĽ.

POZRI, ČO SOM
NAŠLA V UMYVÁRNI. ČO SI
MYSLÍŠ, ŽE TO JE?

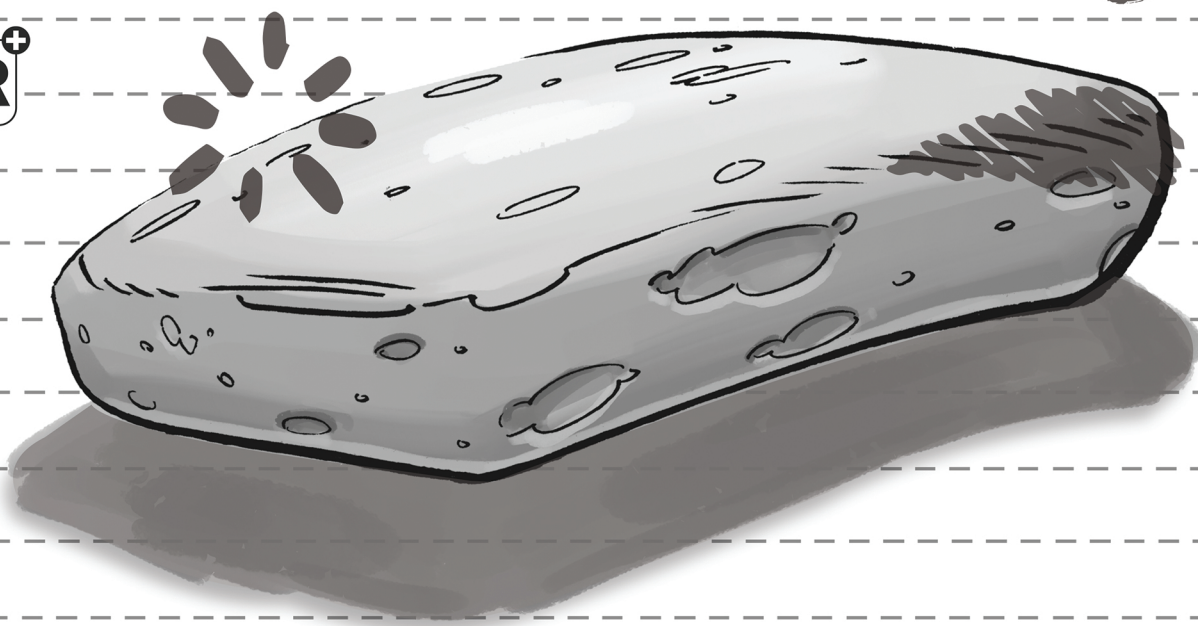
NEMOCNICA, LATRÍNY, UMYVÁREŇ

7. septembra

Po tom, čo sme videli latríny a umyváreň, dospeli sme k záveru, že hygiena v lágri evidentne veľa nedali. Choroby a paraziti tu museli mať raj...

Lágrová nemocnica... s čím tam tí ľudia najčastejšie prichádzali?

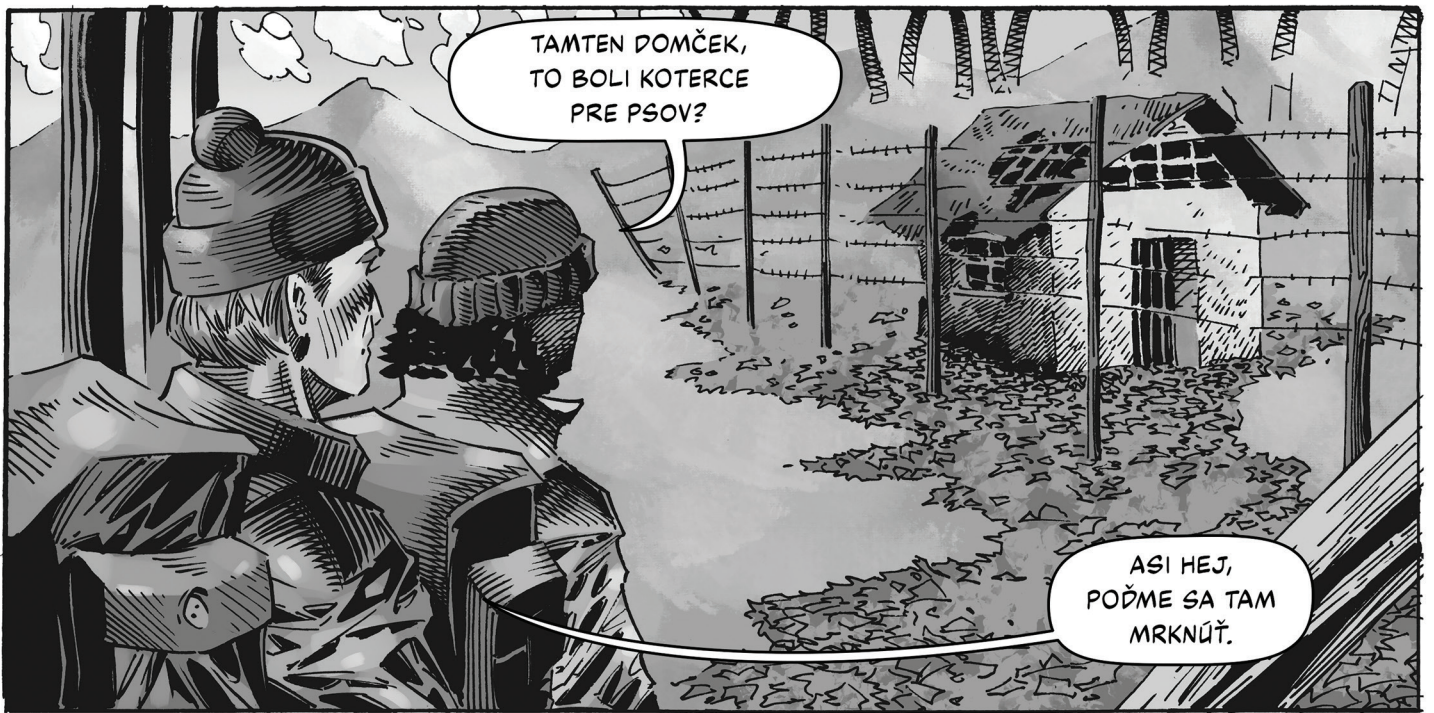
AR⁺

ÚLOHA PRE VÁS

URČITE, ČO JE 3D MODEL PREDMETU NÁJDENÉHO V TÁBORE A O ČOM SVEDČÍ.
ZAPÍŠTE SVOJU HYPOTÉZU:

TAMTEN DOMČEK,
TO BOLI KOTERCE
PRE PSOV?

ASI HEJ,
POĎME SA TAM
MRKNÚŤ.

JE TO TU
TEDA PORIADNE
TESNÉ.

PREČO
ALE ZATVÁRALI
PSOV DO TMY?

HEJ, A MYSLÍŠ,
ŽE PSI VEDELI
PÍSAŤ?

YXAL
SAMOTKA!

VEĎ TU ANI NIE JE
NIČ, NA ČO BY SI
ČLOVEK MOHOL
SADNÚŤ ALEBO
LAHNÚŤ.

VÔBEC SI NEVIEM PREDSTAVIŤ, ŽE BY
SOM TU BOLA ZATVORENÁ NIEKOĽKO DNÍ.
TÁ CHVÍĽKA MI FAKT STAČILA.

SAMOTKA

7. septembra poobede

Našli sme niečo, o čom sme si mysleli, že je psia búda, ale bola to samotka.

Najdesivejšie miesto! Párkrát sme sa tam navzájom zavreli, aby sme pocítili, aké to asi mohlo byť. Po desiatich minútach úplného ticha, v zatvorenej miestnosti, kde nie je absolútne nič, len okienko 30x40cm... byť tam niekoľko dní? To zlomí snáď každého!

ÚLOHA PRE VÁS

URČITE, ČO JE 3D MODEL PREDMETU NÁJDENÉHO V TÁBORE A NA ČO SA POUŽÍVAL.
ZAPÍŠTE SVOJU HYPOTÉZU:

ČO MYSLÍŠ, ŽE TO JE?
JE TO NEJAKÉ NÁRADIE?

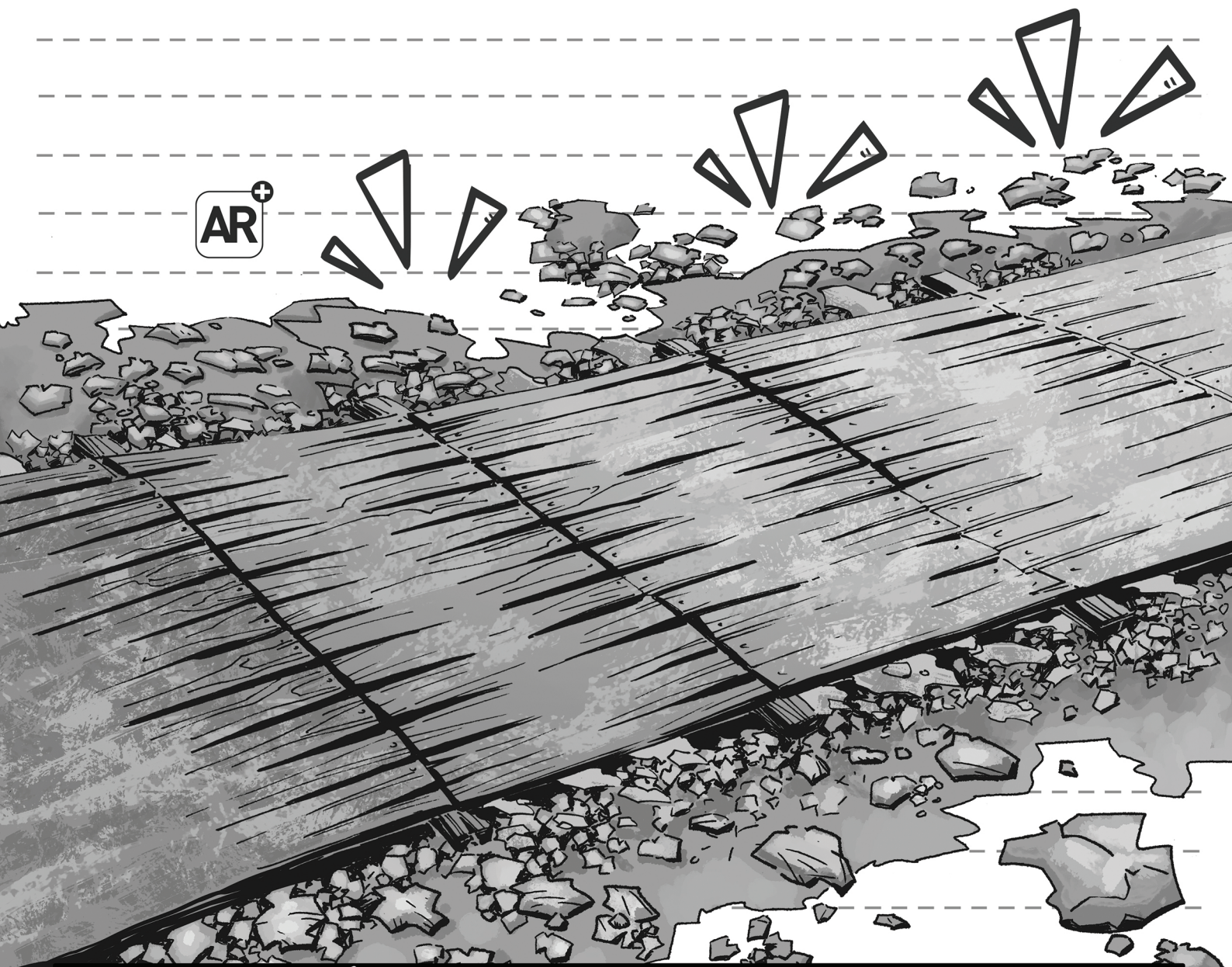
A AKO BY SI TO
DRŽAL, VEĎ JE TO
PRÍLIŠ ŠIROKÉ.

NEMÁ TO
ŽIADNE KOLIESKA.

MYSLÍŠ, ŽE SA
TO ŠÚCHALO TU PO
TÝCHTO DOSKÁCH?

NIE SÚ
TO SKÔR
CHODNÍKY?

Náčinie, ktoré sme našli v lome, bolo veľmi prosté. Ak mali takéto primitívne vybavenie všade, museli sa hrozne nadrietať, aby niečo vybudovali.

ÚLOHA PRE VÁS

POZRITE SI 3D MODEL OBJEKTU NÁJDENÉHO V TÁBORE. ODHADNITE, O ČO SA JEDNALO, NA ČO TO SLŮŽILO A ZAPÍŠTE SVOJU HYPOTÉZU:

TU JE TO TEDA ZACHOVALÉ,
STAROSTLIVO TO NAFOŤ, NECH MÁME
DOŠŤ DÁT NA REKONŠTRUKCIU VO
VIRTUÁLNEJ REALITE.

VEZMITE SI OKULIARE NA VIRTUÁLNU REALITU
A NÁSLEDNE ZAPÍŠTE INFORMÁCIE A POCITY, KTORÉ
STE SI Z VR ODNIESLI. AK NEMÁTE OKULIARE NA
VIRTUÁLNU REALITU, NAMIERTE TABLET ALEBO
MOBILNÝ TELEFÓN S APLIKÁCIOU NA RÁMIK
S IKONOU AR A TÁ VÁM SPUSTÍ PREHLIADKU.

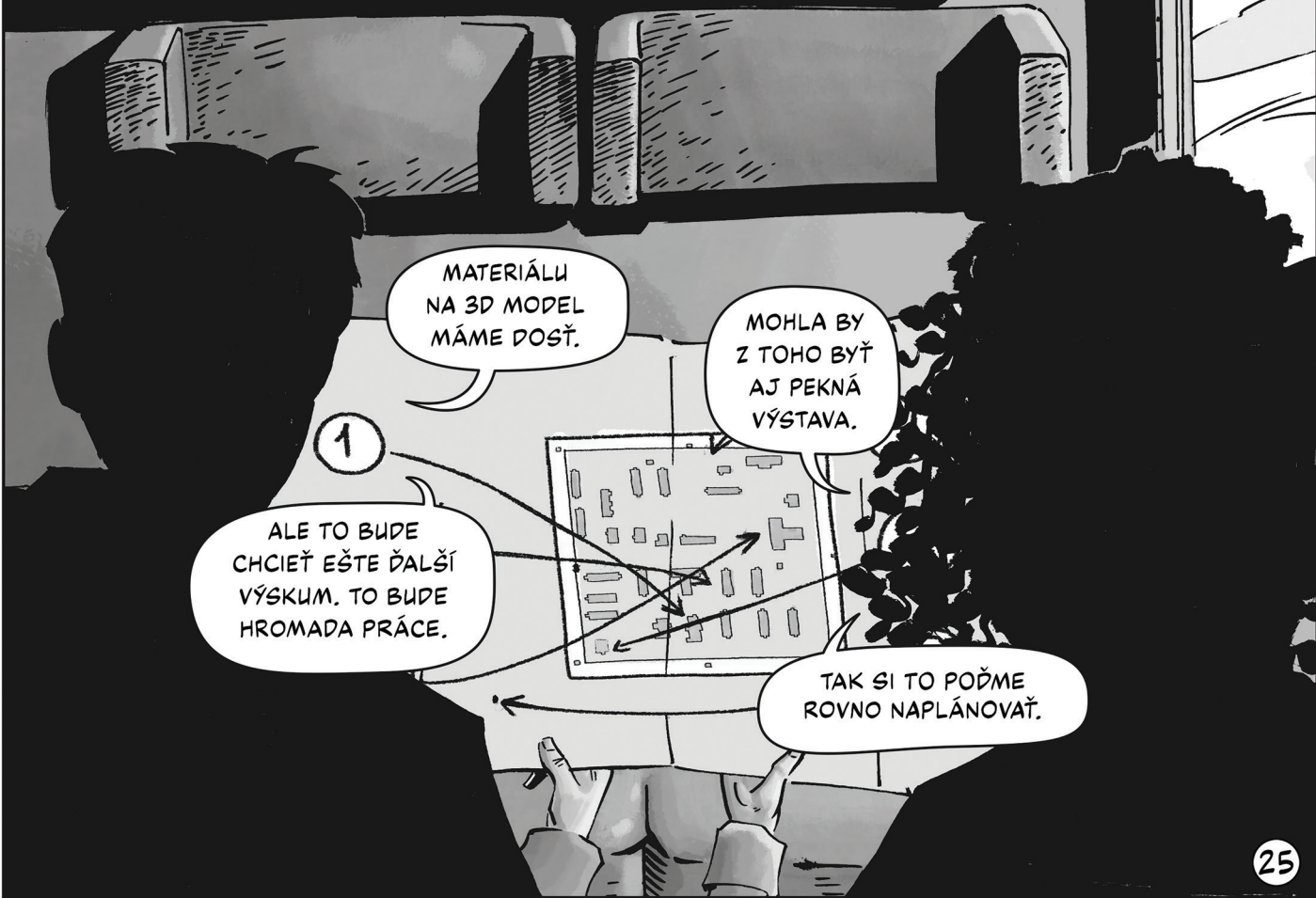
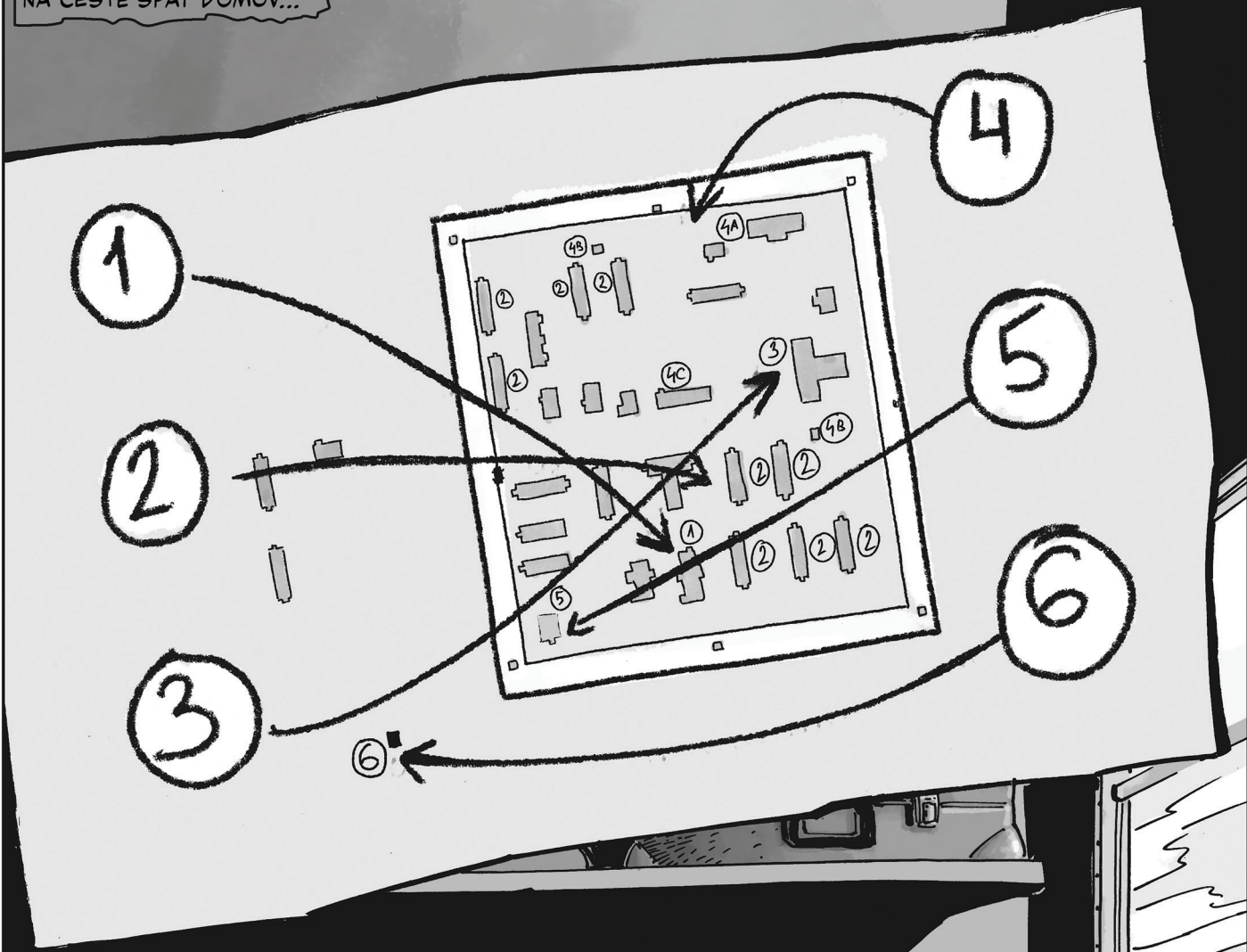

ÚLOHA PRE VÁS

ZAPÍŠTE SVOJE POSTREHY:

NA CESTE SPÁT DOMOV...

MATERIÁLU NA 3D MODEL MÁME DOŠŤ.

MOHLA BY Z TOHO BYŤ AJ PEKNÁ VÝSTAVA.

ALE TO BUDE CHCIEŤ EŠTE ĎALŠÍ VÝSKUM. TO BUDE HROMADA PRÁCE.

TAK SI TO POĎME ROVNO NAPLÁNOVAŤ.

15. septembra

Po viac ako troch týždňoch sme späť v civilizácii a ideme domov. Expedícia bola úspešná. Nakoniec sa nám podarilo detailne zmapovať jeden veľký lágér a našli sme tam kopu unikátnych artefaktov. Teším sa, keď to budeme celé spracovávať.

Čo nás čaká ďalej:

1 ADMINISTRATÍVNY BARAK
PRACOVNÉ NORMY -> ARCHÍV MEMORIALU (MOSKVA) CHOĎTE NA
27-28 39-42

2 BARAK VÄZŇOV
OBLIČENIE A VYBAVENIE VÄZŇOV -> DOMA
SPRACOVAŤ SPOMIENKY PAMÄTNÍKOV CHOĎTE NA
29-30 39-42

3 JEDÁLEŇ
STRAVA VÄZŇOV -> DOMA SPRACOVAŤ
ZMIENKY V LITERATÚRE CHOĎTE NA
31-32 39-42

4 4. NEMOCNICA (4a), LATRÍNY
(4b) A KÚPEL (4c)
ZDRAVIE A CHOROBY VÄZŇOV -> DOMA
SPRACOVAŤ ZMIENKY V LITERATÚRE CHOĎTE NA
33-34 39-42

5 SAMOTKA
TRESTY V TÁBORE -> DOMA SPRACOVAŤ
SPOMIENKY PAMÄTNÍKOV CHOĎTE NA
35-36 39-42

6 LOM
PRÁCA VÄZŇOV -> PETROHRAD
ROZHOVOR S PAMÄTNÍKOM CHOĎTE NA
37-38 39-42

ÚLOHA PRE VÁS

OVERTE SI, ČI VAŠA HYPOTÉZA, KTORÚ STE UVIEDLI NA STRANE 10, BOLA SPRÁVNA. NAPIŠTE, PRE KOĽKO VÄZŇOV BOL TÁBOR URČENÝ:

MEMORIAL, ARCHÍV...

SOM RÁD, ŽE SA KONEČNE VIDÍME.

TU MÁME DATABÁZU OBETÍ SOVIETSKÝCH PERZEKÚCIÍ, KTORÉ SME DOHĽADALI V ARCHÍVOCH PO CELOM RUSKU. SÚ TAM 3 MILIÓNY MIEN.

3 MILIÓNY? TAK TO BOLO TEĎA FAKT MONŠTRUÓZNE!!

VŠETKO SI MÔŽETE DOHĽADAŤ TU NA POČÍTAČI.

ČO BY VÁS KONKRÉTNE ZAUJÍMALO?

NAŠIEL SOM V LÁGRI BARABANICHA NEJAKÉ DOKUMENTY A NIEKTORE Z NICH SA TÝKAJÚ PRACOVNÝCH NORIEM.

CHCEL BY SOM O TÝCH NORMÁCH VEDIEŤ VIAC.

Administratívny barak - pokeračovanie

7. november

Išiel som do Moskvy, aby som sa stretol s ľuďmi zo združenia Memorial.

Zobrali ma do svojho archívu. Zistil som, že okolo pracovných noriem sa v lágri točilo prakticky všetko.

Preberaním dokumentov by som tam mohol stráviť roky!

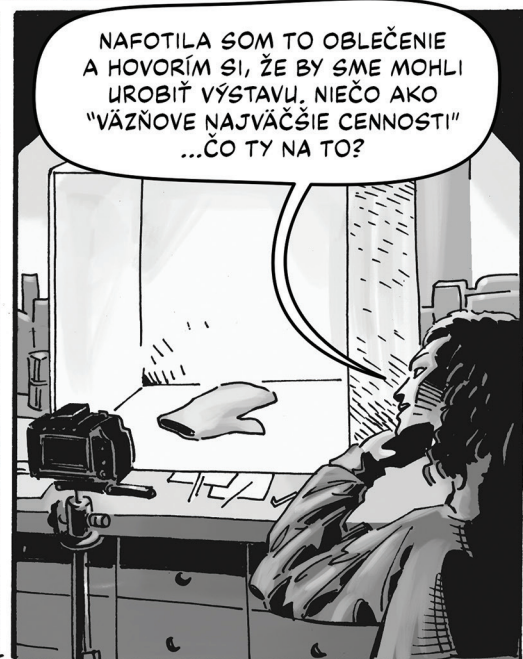
AR⁺

ÚLOHA PRE VÁS

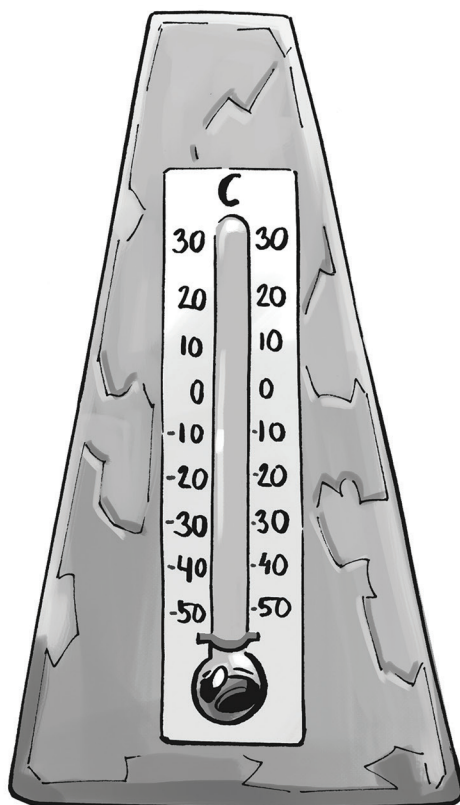
NAPÍŠTE TRI DÔLEŽITÉ POZNATKY O TOM, AKO SA PRACOVNÉ NORMY PREJAVOVALI V ŽIVOTE VÄZŇA. ČO ĎALŠIE VÁS ZAUJALO?

Pripravujeme s Ninou výstavu o Gulagu.

Potrebujem zistiť:

- Aké oblečenie mali?
- Fasovali ho?
- Stačilo im v zime?

ÚLOHA PRE VÁS

ZISTITE, AKO OŠATENIE A UBYTOVANIE OVPLYVŇovalo ŽIVOT VÄZŇA. NAPIŠTE TRI DÔLEŽITÉ POZNATKY, KTORÉ STE SI ODNIESLI ZO SPOMIENOK PAMÄTNÍKOV:

MÁTE TAM STEHIENKO?

DNES MÁME KURA!

DÍVAL SI SA, ČO BY MOHOL BYŤ TEN PREDMET, ČO SME NAŠLI V BARABANICHE V JEDÁLNI?

ČO MYSLÍŠ, ŽE TO BOLO?

PROSIL BY SOM STEHIENKO.

SI MYSLÍTE, ŽE TU PEČIEME STONOŽKY?

DAL BY SOM SI STEHIENKO.

BABA PROTIVNÁ!

PÁN RIADITEĽ, TU MÁTE STEHIENKO! DOBRÚ CHUŤ!

NECHAJ TAK. BUĎ RÁD, ŽE MÁŠ NEJAKÉ MÄSO. POZRI, AKÉ SPOMIENKY SOM NAŠLA OHLADOM STRAVOVANIA V GULAGU. TO SÚ EŠTE LEN LAHÔDKY.

Pripravujeme s Ninou výstavu o Gulagu. Veľká časť sa bude týkať stravovania väzňov v lágroch.

Potrebujem zistiť:

- zvyčajný jedálniček
- veľkosť porcií
- príjem versus výdaj

STAČILO TO?

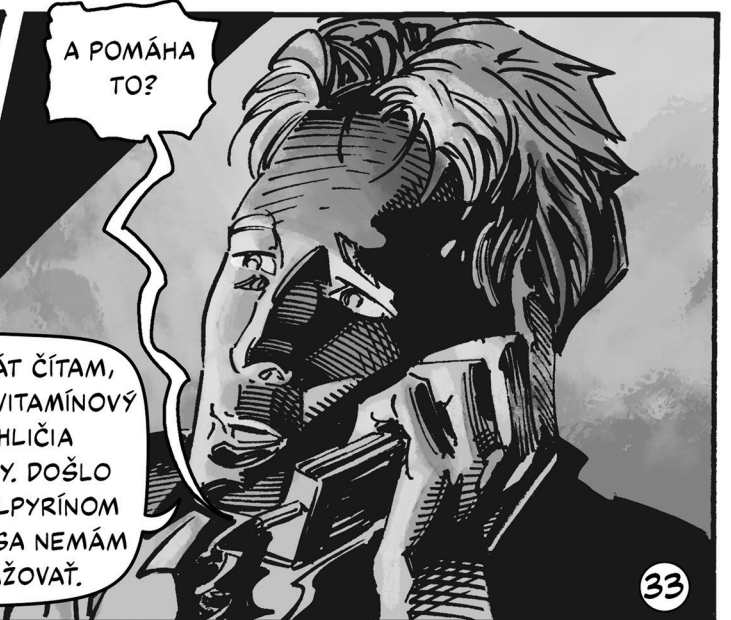
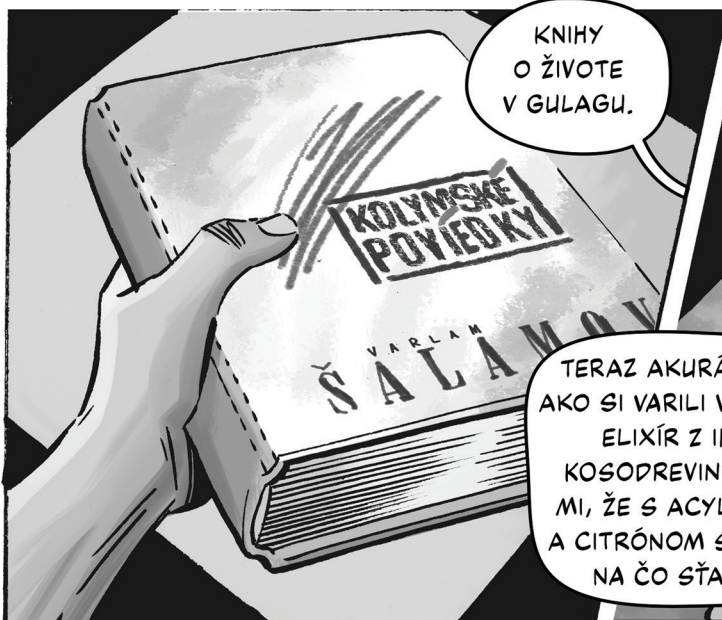
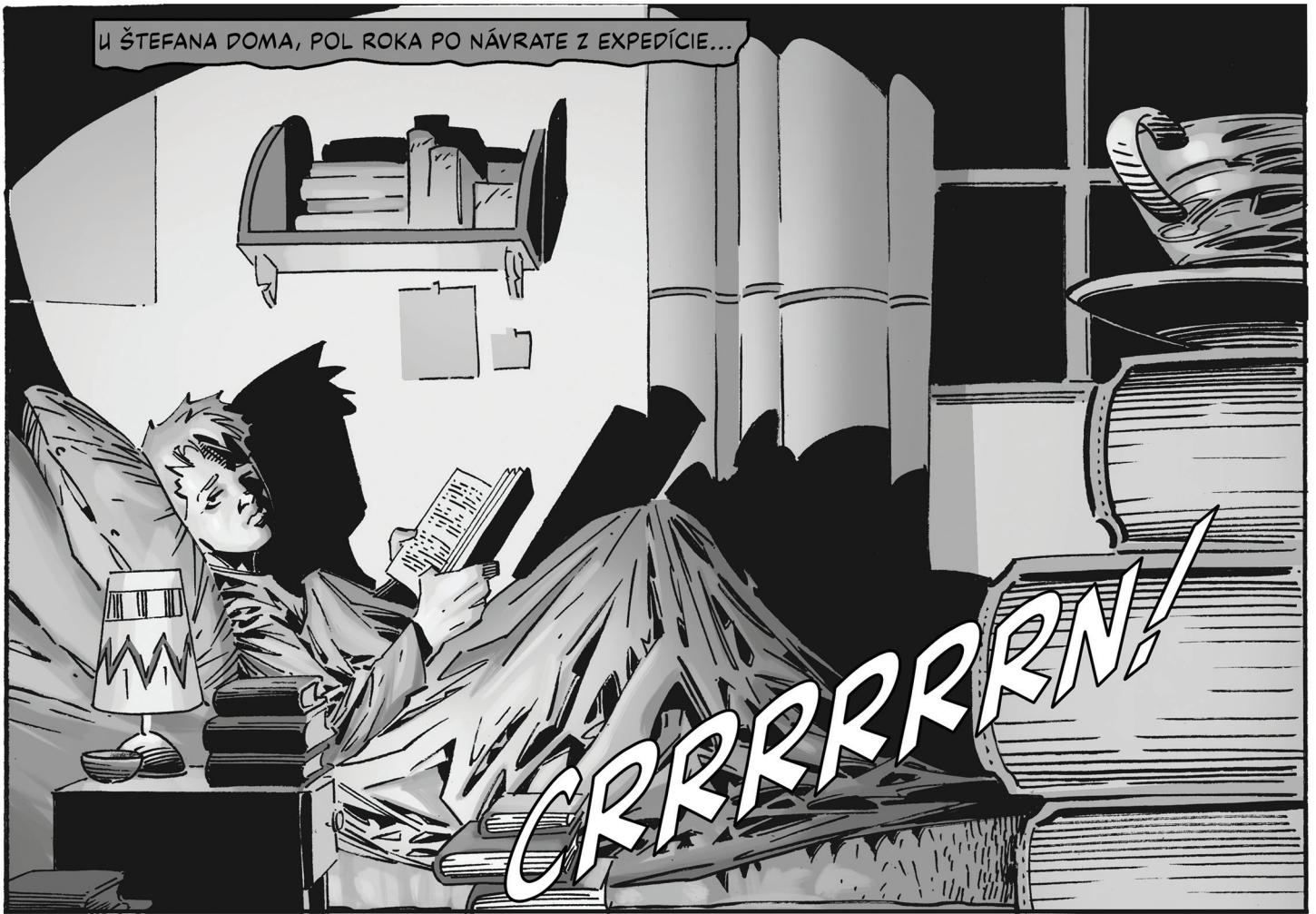

ÚLOHA PRE VÁS

ZISTITE, ČO VÄZNI BEŽNE JEDLI A ČO OVPLYVŇOVALO MNOŽSTVO JEDLA.
NAPÍŠTE TRI DÔLEŽITÉ POZNATKY, KTORÉ STE SI ODNIESLI ZO SPOMIENOK PAMÄTNÍKOV:

U ŠTEFANA DOMA, POL ROKA PO NÁVRATE Z EXPEDÍCIE...

Krutá chrípka je nič oproti tomu, keď bol človek chorý v Gulagu.

Ale mám viac času na prípravu výstavy.

- Ako to bolo s hygienou?

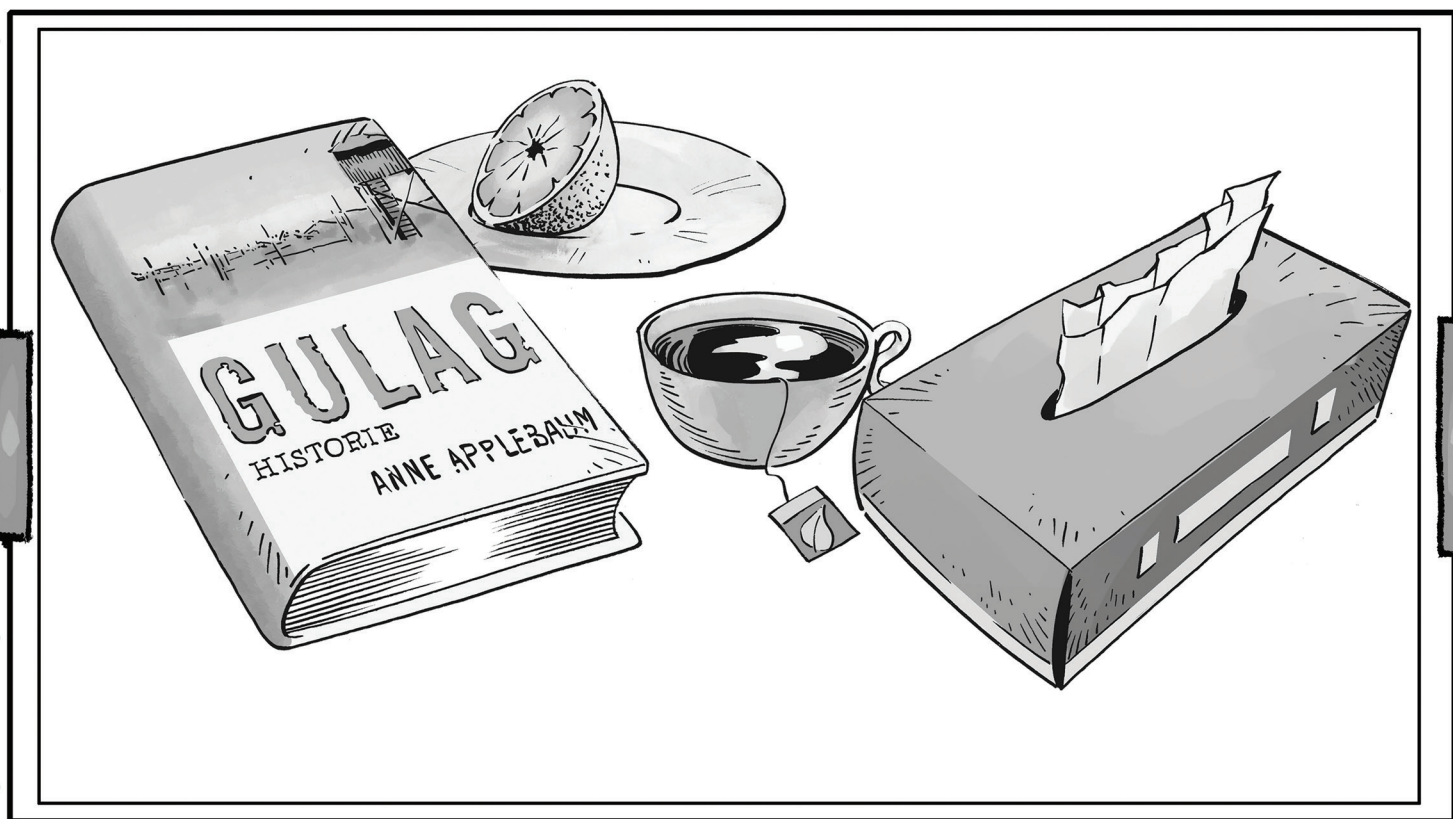
- Mohli maródiť?

- Dostávali lieky?

- Potrebujem zistiť!!!

Povinná výbava
chorého bádatela

ÚLOHA PRE VÁS

ZISTITE, AKÉ HYGIENICKÉ A ZDRAVOTNÉ PODMIENKY OVPLYVŇOVALI ŽIVOT VÄZŇA. NAPIŠTE TRI DÔLEŽITÉ POZNATKY, KTORÉ STE SI ODNIESLI ZO SPOMIENOK PAMÄTNÍKOV:

PREDNÁŠKA V ŠKOLE, ROK
PO NÁVRATE Z EXPEDÍCIE...

NAJSILNEJŠÍ ZÁŽITOK?
SAMOTKA!

CESTA DO
GULAGU

JEDNOZNAČNE TO NAJHORŠIE.
PÁRKRÁT SME SA TAM NAVZÁJOM
SKÚŠALI ZATVORIŤ, ABY SME
POCÍTLI, AKÉ TO TAM ASI MUSELO
BYŤ. A FAKT BY SOM TO
NECHCEL ZAŽIŤ.

MNE BY TO NEVADILO.
NEMUSEL BY SOM DO
ROBOTY A NIKTO BY
MA NEOTRAVOVAL.

ŠMARJA!
TOM, MLČ!

TAK JA VÁM
PREČÍTAM, AKO NA TO
ĽUDIA SPOMÍNALI...

PO DESIATICH MINÚTACH
ÚPLNÉHO TICHA, ZATVORENÝ
V MIESTNOSTI, KDE NIE JE
ABSOLÚTNE NIČ, LEN OKIENKO
30X40 CM. TO ZLOMÍ SNÁĎ
KAŽDÉHO.

Na prednáške v škole som si uvedomil, že na výstave nesmú chýbať informácie o samotke a trestoch.

УХАС
=
HRÔZA

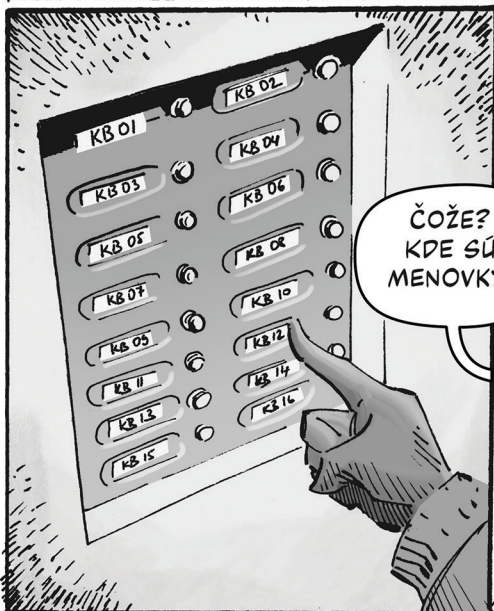

ÚLOHA PRE VÁS

ČO BY STE ODPOVEDALI TOMOVI NA JEHO NÁMIETKU?

PETROHRAD, DVA A POL ROKA
PO NÁVRATE Z EXPEDÍCIE.

ČOŽE?
KDE SÚ
MENOVKY?

KOHO
HLADÁTE?

PÁNA
SNOVSKÉHO.

TEN CHODÍ
O TOMTO ČASE
VYSEDÁVAŤ DO
PARKU.

DOBRY DEŇ, STE
PÁN SNOVSKÝ? JA SOM
VÁM VOLAL. CHCEL BY
SOM SA POROZPRÁVAŤ
O LÁGROCH NA MŔTVEJ
TRATI.

TAK VY STE TAM BOLI?
JE DIV, ŽE TAM EŠTE
DNES NIEČO JE.

Návšteva u bývalého väzňa Alexandra Snovského. Opísal mi, ako práce na Mŕtvej trati prebiehali.

Zistit' pre výstavu:

- Akú prácu robili?
- Aké na to mali vybavenie?
- Ako prácu zvládali?

Rekonštrukcia... Práca... Mŕtva trasa...

Práca... Mŕtva trasa... Práca... Mŕtva trasa...

Práca... Mŕtva trasa... Práca... Mŕtva trasa... Práca... Mŕtva trasa...

ÚLOHA PRE VÁS

ČO STE ZISTILI O TOM, AKO VYZERALA PRÁCA VÄZŇOV? NAPIŠTE TRI DÔLEŽITÉ POZNATKY, KTORÉ STE SI ODNIESLI ZO SPOMIENOK PAMÄTNÍKOV:

TRI A POL ROKA PO
NÁVRATE Z EXPEDÍCIE...

TÁ VÝSTAVA NESMIE BYŤ PRÍLIŠ
UKECANÁ, TONY TEXTU A TAK...MUSÍTE
SI POVEDAŤ, ČO JE TO HLAVNÉ, ČO
MÁ NÁVŠTEVNÍK POCHOPIŤ.

V STALINSKÝCH
LÁGROCH BOLI
MILIÓNY ĽUDÍ.

AJ ČESI, SLOVÁCI,
POLIACI, NEMCI
A ĎALŠIE EURÓPSKE
NÁRODNOSTI.

TRESTY BOLI
DLHÉ A EŠTE SA ĎALEJ
PREDLŽOVALI ZA KAŽDÚ
NEPOSLUŠNOSŤ.

PODMIENKY
TAM BOLI HROZNÉ,
NELUDSKÉ.

POLITICKÍ VÄZNI
BOLI SPOLU
S KRIMINÁLNIKMI.

DOBRE, CHCETE
UKÁZAŤ, ŽE TIE
PODMIENKY BOLI
VELMI NÁROČNÉ.

MUSÍTE TEDA
NÁJSŤ TO, NA
ČOM TO BUDE
DOBRE VIDNO.

Porovnať ľudské práva
s podmienkami v Gulagu.
5. Nikto nesmie byť mučený alebo
podrobený krutému, neludskému alebo
ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo
trestu.

8 Každý má právo, aby mu príslušné
vnútroštátne súdy poskytli účinnú ochranu.

10 Právo na spravodlivý a verejný proces.

TAK, TERAZ
SKÚSTE V TROCH
VETÁCH NAFORMULOVAŤ
HLAVNÉ POSOLSTVÁ
VÝSTAVY.

TO JE STRAŠNÉ!
JE TOHO TOLKO, ČO
SME SA DOZVEDELI,
AKO TO MÁ ČLOVEK
ZHUSTIŤ DO TROCH
VIET?

JA TO ASI CHÁPEM,
AK V TOM NEMÁ BYŤ GULÁŠ,
MUSÍME SI TO UJASNIŤ
A NAFORMULOVAŤ TO
NAJZÁSADNEJŠIE.

12. apríla

Príprava výstavy nás úplne pohltila. Chceme, aby bola skvelá. Dohodli sme si konzultáciu s odborníkom na výstavné koncepcie, ktorý nám poradil, ako o výstave premýšľať a ako rozvíjať jej obsah. A dal nám náročné zadanie: Pomenovať si, s čím chceme návštevníkov výstavy oboznámiť.

ÚLOHA PRE VÁS

POMÔŽTE ŠTEFANOVI A NINE SFORMULOVAŤ TRI VETY, KTORÉ VYSTIHUJÚ TO NAJDÔLEŽITEJŠIE, ČO SI MÁ NÁVŠTEVNÍK VÝSTAVY O GULAGU LIVEDOMIŤ A ODNIESŤ.

1.

2.

3.

4. SOVIETSKE REPRESIE NEBOLI LEN O LÁGROCH. MNOHO ĽUDÍ SA DO LÁGROV ANI NEDOSTALA, ROVNO ICH POPRAVILI ALEBO NÁSILÍM DEPORTOVALI.

TÁTO ČASŤ MODERNEJ HISTÓRIE SA TÝKA AJ NÁŠHO STREDOEURÓPSKEHO PRIESTORU. PAMÄTNÍCI MÔŽU SEDIET TU MEDZI NAMI.

ZÁROVEŇ MÁLOKTO VIE, AKO TIE LÁGRE VYZERALI.

TO JE SKVELÉ, ŽE STE SA TAM VYDALI. O NACISTICKÝCH LÁGROCH SA HOVORÍ VEĽA, ALE O TOMTO SOM NIKDY NEPOČUL.

NA NEVINNÉ OBETE BY SA NEMALO ZABUDNÚŤ A PRETO SME VYTVORILI ONLINE MÚZEUM S VIRTUÁLNOU PREHLIADKOU GULAGU. KAŽDÝ SA TAM TERAZ MÔŽE POZRIEŤ.

STAČÍ SI NASADIŤ OKULIARE
NA VIRTUÁLNU PREHLIADKU.

CHCELA SOM VÁM POVEDAŤ,
KEĎ STE ROZPRÁVALI O TÝCH
PAMÄTNÍKoch...JA SOM SA NA
KOLYME NARODILA.

ŽILA
SOM TAM DO
SVOJICH
DESIATICH
ROKOV....

A MÔŽEME SI NA
VÁS VZIAŤ KONTAKT?

A PRÍŠŤ SI VÁŠ PRÍBEH
NATOČIŤ S KAMEROU?

ALE SAMOZREJME. JE DOBRE, ŽE
NIEKTO MAPUJE A ZAZNAMENÁVA TIE
HRÔZY PRE ĎALŠIE GENERÁCIE.

SKÚMANIE MINULOSTI
JE NIKDY NEKONČIACI
PROCES.

CVAK!

KONIEC...

NÁMET A SCÉNÁŘ:

PETRA ČERNOUŠKOVÁ, ŠTĚPÁN ČERNOUŠEK, DALIBOR NAAR, ANDREJ NOVIK

VÝTVARNÍK:

JAKUB DUŠEK

ODBORNÁ SPOLUPRÁČA:

DARIA BUTEIKO, CHRISTINA RIEK, ADAM BALCER, PETER JUŠČÁK, DOMINIKA GERHÁTOVÁ,
DAGMAR KUDELOVÁ-KOPČANSKÁ

ROZŠÍŘENÁ REALITA:

VÝVOJ APLIKACE: JAN VRÁTNÝ, MARTINA MARKOVÁ
3D ANIMACE: JOSEF BROŠTA, VÁCLAV ROD

VIDEÁ V ROZŠÍŘENEJ REALITE:

SCÉNÁŘ: PETRA ČERNOUŠKOVÁ
STRIH: IGOR SUVOROV

3D PREDMETY, ARCHÍVNE DOKUMENTY, VIDEOZÁBERY:

GULAG.CZ, ESTONSKÝ ÚSTAV HISTORICKÉ PAMĚTI, MEZINÁRODNÍ MEMORIAL, MUZEUM OKUPACE LOTYŠSKA,
POST BELLUM SK, KOLEGIUM EUROPY WSCHODNIEJ KOMENTÁŘE VE VIDEÍCH: BARBORA VAŠÍČKOVÁ, MAREK NAGL,
ŠTĚPÁN ČERNOUŠEK, VBORIS BĚLENKIN

SPOMIENKY A CITÁCIE:

ANNE APPELBAUM: GULAG: HISTORIE (BETA DOBROVSKÝ, JIŘÍ ŠEVČÍK, 2004)
JEVGENIJA GINZBURGOVÁ: STRMÁ CESTA (OPEON, 1992)
JAN DVOŘÁK, JAROSLAV FORMÁNEK, ADAM HRADILEK: ČECHOSLOVÁCI V GULAGU II (ČT, ÚSTR, 2018)
JAKOV EFRUŠSI: ZÁPISKY INŽENÝRA, IN: JEN JEDEN OSUD (ACADEMIA, 2010)
VIKTOR RUBANOVICH: VELITEL RAMMO, IN: OZVĚNY GULAGU (NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR, VOZVRAŠČENIE, ÚSTR, 2013), STR. 160
SEMJON VILENSKIJ: NĚJAKÉ OTÁZKY?: VZPOMÍNKY KOLYMSKÉHO VĚZNĚ (ACADEMIA, 2019)

VIRTUÁLNA REALITA:

3D GRAFIKA: JOSEF BROŠTA, PROGRAMÁTOR: MARTIN TICHOTA, ZVUK: MICHAL PLOPEK

PREKLAD:

ANNA LUPIENSKÁ

VYDAL GULAG.CZ, Z. S. V ROKU 2023 V PRAHE

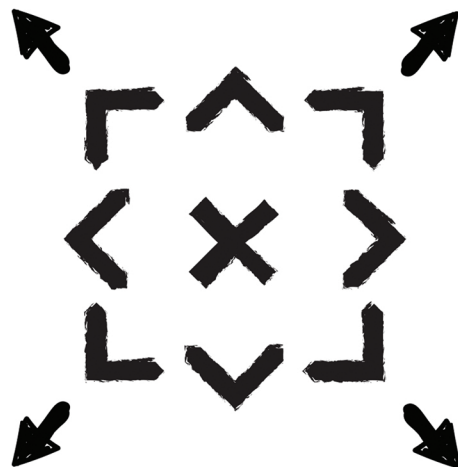
ISBN 978-80-908826-4-5

ISBN 978-80-908826-1-4 (ČESKÉ VYDANIE)

ISBN 978-80-908826-2-1 (NEMECKÉ VYDANIE)

ISBN 978-80-908826-3-8 (POLSKÉ VYDANIE)

OBSAH PROJEKTU GULAGXR JE CHRÁNENÝ PRÁVAMI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA A MŮŽE BYT POUŽITÝ AKÝMKOLÍVEK SPŮSOBOM (T. J. NAJMĚ, ALE NIE VYLUČNE, UPRAVOVAŤ, SPRACÚVAŤ, KOMBINOVAŤ S INÝMI DIELAMI, ROZMNOŽOVAŤ, ŠÍRIŤ, SPRÍSTUPŇOVAŤ VEREJNOSTI AĎ.), BEZ OHĽADU NA TO, ČI NA KOMERČNÝ ZISK ALEBO NIE, LEN V ROZSAHU OPRÁVNENIA UDELENÉHO GULAG.CZ, Z.S., NA DOLINÁCH 524/40, PODOLÍ, 147 00 PRAHA, IČ: 22822852, KTORÁ JE DRŽITEĽOM VŠETKÝCH PRÁV K PROJEKTU GULAGXR.

KOMIKSOVÝ PRÍBEH JE INŠPIROVANÝ SKUTOČNÝMI EXPEDÍCIAMI
TÍMU GULAG.CZ DO OPUSTENÝCH TÁBOROV GULAGU.

VÝSLEDKY VŠETKÝCH EXPEDÍCIÍ, VÝSKUMU A PRÍBEHY ĎALŠÍCH OBETÍ SOVIETSKÝCH
REPRESÍ NÁJDETE VO VIRTUÁLNO MÚZEU GULAGU NA GULAG.ONLINE.

GULAG-X-CZ KEW

post
bellum

SCIO

PODPORA EVROPSKÉ KOMISE PŘI TVORBĚ TÉTO PUBLIKACE NEPŘEDSTAVUJE SOUHLAS S OBSAHEM, KTERÝ ODRÁŽÍ POUZE NÁZORY
AUTORŮ, A KOMISE NEMŮŽE BÝT ZODPOVĚDNÁ ZA JAKÉKOLIV VYUŽITÍ INFORMACÍ OBSAŽENÝCH V TÉTO PUBLIKACI.

GULAG X-R

WWW.GULAGXR.EU